

מדינת רווחה / שלמה חיטל

ישראל צועדת בעקבות האיולת האמריקאית

« רבים טוענים כי באירופה יש מדינות רווחה (במיוחד בסקנדינביה), בזמן שארה"ב היא מדינת אנטי-רווחה, קפיטליסטית, ששם לרבים אין, למשל, ביטוח בריאות כלל.

אין זה נכון. ארה"ב היא מדינת רווחה אפילו יותר מהמדינות הסקנדינביות. הצרה היא שארה"ב היא מדינת רווחה כושלת. היא מוציאה כסף רב, ללא תמורה, לריק - והפחד הוא שישראל עלולה ללכת בעקבותיה.

ברק אובמה ובנימין נתניהו. הפרטה באמצעות זיכוי מס היא כושלת

המעסיק קונה שירותי בריאות במחיר גבוה, בזמן שאלה שאינם מועסקים לרוב אינם יכולים לרכוש ביטוח בריאות כלל. כעת, לאחר שארה"ב בהרה בדי"ך, קשה לתקן כמעט ואין דרך חזרה ממערכת בריאות סבוכה שהופרטה.

כלכלן הבריאות אובה ריינהרט מאוניברסיטת פרינסטון, מציין ש"הכסף שאנו האמריקאים מבזבזים על שירותי בריאות הוא כסף שלא נוכל להוציא על חינוך, על תשתית, על מחקר או על ביטחון. לכן, משמעות הרבר היא אמריקאים בעלי חינוך נחות המנסים להי

תחרות בסין. אין זו השקעה טובה". האם ישראל הולכת בעקבות ארה"ב? האם הפרטת שירותים בעזרת קבלנים על ידי המדינה אינה דומה? הרי יש חיסכון תקציבי מדומה, החביב כל כך על נערי האוצר, אלא שהמחיר החברתי לטווח הארוך הוא כבר מאוד.

הגדרה פשוטה בכלכלה אומרת: הוצאה שווה למחיר כפול כמות. כאשר ההוצאה היא גבוהה, יש שתי סיבות. המחיר גבוה או הכמות. בארה"ב, מדינת רווחה כושלת, בתחומים רבים, המחיר של שירותי הציבור גבוה מאוד בעוד הכמות נמוכה. לכל הדעות, זוהי איולת, אבל נראה שישראל וראש ממשלתה, המעריצים כל כך את הקפיטליזם האמריקאי, צועדים בעקבות איולת זו.

הכותב הוא עמית מחקר בכיר במוסד שמואל נאמן בטכניון

ובקנדה הממשלה קובעת את מחיר שירותי הבריאות; בארה"ב הספקים הפרטיים קובעים אותו. התוצאה: שניים מתוך המשת הענפים הרווחיים ביותר בארה"ב הם תרופות ומכשירי רפואה. שני ענפים אלה רווחיים יותר אפילו משירותים פיננסיים, מציין קליין.

ארה"ב בהרה להפריט מוצר שבעיקרו הוא ציבורי: בריאות הציבור. הנשיא ברק אובמה ביזבזו הון פוליטי רב על דחיפת חוק בריאות חדש, כאשר חוק זה כלל לא מתמודד עם בעיית האינפלציה במחיר שירותי בריאות. לולא אינפלציה זו, לא היה לממשלת ארה"ב גידעון תקציבי כלל. זה פשוט דמיוני. זה עש"רות שנים, מאז הנשיא ג'ון קנדי שניסה לחוקק חוק בריאות ממלכתית ונכשל, ארה"ב משלמת עבור מכונית מזראטי, ומקבלת בקושי פולקס"וגן מקרטע - ולא רק בבריאות. הפרטה באמצעות זיכוי מס היא כושלת.

בטור ב"ניו יורק טיימס" שפירסם הפרשן דייוויד ברוקס, הוא מציין שיש שתי דרכים לספק שירותי ציבור לאזרחי המדינה: ישירות או באמצעות "הוצאת מס", כלומר זיכוי ממס עבור רכישת שירותים. באירופה, למשל, מספקים שירותי בריאות ישירות. ארה"ב בחרה לתת למעסיקים זיכוי מס גדול עבור הוצאות על ביטוח בריאות עבור העובדים. כאשר מביאים בחשבון "הוצאות מס", ארה"ב מוציאה יותר על רווחה מאיטליה, אוסטרליה, דנמרק, פינלנד וקנדה, וקצת פחות משוודיה, כך לפי מחקר OECD.

לפי הפרשן עזרא קליין מה"ושינגטון פוסט", ארה"ב מוציאה כ-8,000 דולר לנפש על שירותי בריאות, כפול מקנדה או מצרפת. ואולם רמת שירותי הבריאות בארה"ב דומה או אפילו נחותה. הסיבה: שירותי בריאות בארה"ב עולים כפול. בבריטניה